

СЕВЕРОИСТОК - НЕОТКРИЕНА МАКЕДОНИЈА!
VERILINDJE - MAQEDONIA E PEZBULUAR!
NORTHEAST - UNDISCOVERED MACEDONIA!

К у м а н о в о
K u m a n o v ë
K u m a n o v o

КУМАНОВО KUMANOVO KUMANOVĚ

Куманово, градот на испреплетени култури, религии и традиции, спомени и соживот. Градот во кој ќе прошетате во Уќумат-сокаги, една од најстарите улици (сегашна ул. 11 Октомври), ќе се сретнете со многу стари занаети, ќе пробате вкусна храна, ќе чуete многу легенди. Овде песната и шегата ќе ве пречекаат на секој чекор. Градот на познатиот шегобиец - Батко Ѓорѓија, за кого ќе чуete од секого по нешто. Сместен во Североисточниот дел на Република Македонија, Куманово е лоциран на самата раскрсница на двата најзначајни коридори во земјата. Тоа е втора по големина општина во Македонија. Градот на непокорот и револуцијата, Куманово, денес претставува вистински мултиетнички центар.

Повелете!

Kumanovo, the city of intertwined cultures, religions and traditions, memories and a coexistence. The city in which you will walk in "Ukumat sokagi", one of the oldest streets (nowadays called October 11), where you will meet many old crafts, try delicious food, and hear many legends. Here, you will meet song and joke at every turn. The city of the well known mocker - Batko Djordjija, for whom you will hear a word from everyone. Situated in the north-eastern part of the Republic of Macedonia, on an altitude of 340 meters, Kumanovo is located on the very crossroad of the two most important corridors in the country (Corridor 8 - Corridor 10). Counting the population, Kumanovo is the largest municipality in Macedonia, covering an area of 509,48 km². The features of the moderately-continental climate prevail through every season. The city of disobedience and revolution, Kumanovo, nowadays represents a true multiethnic centre.

Welcome!

Kumanova është qytet i kulturave, religjinoneve dhe traditave të gërshetuara, kujtimeve dhe bashkëjetesës. Qyteti në të cilin do të shëtitni në Uqumat-sokagi, rrugë e cila është një nga më të vjetrat (sot rr. 11 Tetori), do të hasni në zeje shumë të vjetra, do të shijoni ushqim të shijshëm, do të dëgjoni shumë legjenda. Këtu kënga dhe shakaja do t'ju presin në çdo hap. Qyteti i shakaxhiut të famshëm - Batko Gjorgjija, për të cilin do të dëgjoni diç nga secili. E vendosur në pjesën Verilindore të Republikës së Maqedonisë, në lartësi mbidetare prej 340 m, Kumanova gjendet në udhëkryqin e dy korridoreve më të rendësishëm në vend (Korridor 8 - Korridor 10). Sipas numrit të banorëve, Kumanova është komuna më e madhe në Maqedoni, me sipërfaqe prej 509,48 km². Karakteristikat e klimës mesatare-kontinentale, zotërojnë gjatë gjithë stinëve të vitit. Qytet i papërkulur i revolucionit, Kumanova, sot paraqet qendër të vërtetë multietnike.

Urdhëroni!

НИЗ ГОДИНИТЕ • THROUGHOUT THE YEARS • NDËR VITE

Според легендата името на градот потекнува од името на воинственото племе Кумани кои во 1094 година навлегле во овој крај и извесно време се задржале на територијата на денешна Кумановска општина и пошироко. Првите изворни податоци за населбата Куманово се споменуваат во 1519 год, од патеписните дефтери во архивот на Република Турција во Истанбул. Археолошките наоѓалишта околу Куманово, и артефактите пронајдени на тие места, покажуваат дека на оваа територија имало живот уште пред нашата ера. Сето тоа сведочи за присуството на многу култури и цивилизации кои стапнале на оваа тло.

Но Куманово најмногу се поврзува со почетокот на антифашистичката борба на македонското население. Токму тука, истовремено како во Прилеп, започнува да се пишува историјата на новата македонска држава. Поволната географска положба и патната инфраструктура довеле до брз економски, административен и културен развој и преобразба на Куманово во современ град. Водечко место има индустријата (металопреработувачка, текстилна, чевларско-кожарска, прехранбена, тутунска) потоа земјоделството, занаетчиството и трговијата. Кога шетате низ градот, излозите од градските дукани ќе ве намамат да влезете и да се уверите во квалитетот на производите од кумановските занаетчи.

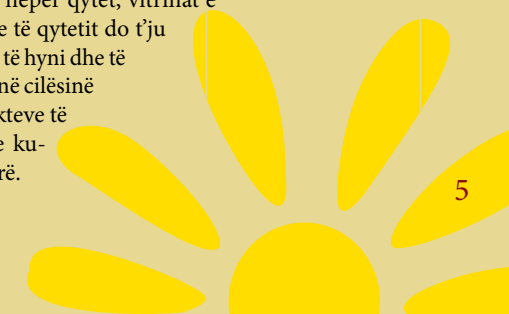
According to the legend, the city's name originates from the name of the warrior tribe called "Kumani", which in 1094 entered this area and stayed for a while on the territory of the nowadays municipality of Kumanovo and also wider. The first source data for the settlement of Kumanovo are mentioned in 1519 in the travelogues in the archive of the Republic of Turkey in Istanbul. The archaeological sites around Kumanovo and the artifacts found on those sites, show us that on this territory there was life since before Christ. All that witnesses for the presence of many cultures and civilizations that stepped on this ground. Kumanovo together with Prilep in 1914 starts the antifascist battle on the territory of nowadays Republic of Macedonia, which results with a wide recognition of the national originality of the Macedonian population and the formation of the contemporary Macedonian country. The vantage geographic point and the road infrastructure led to a fast economic, administrative and cultural development and a transformation of Kumanovo in a modern city. The industry has a leading place (the metallurgist, the textile, the shoe and leather, the foodstuff, the tobacco), then the agriculture, the artisanship and the trade. When you walk across the city, the shop-windows will attract you to enter and assure you in the quality of the products by the craftsmen of Kumanovo.

Sipas legjendës emri i qytetit rrjedh nga emri i fisit luftarak Kumani i cili në vitin 1094 ka hyrë në këtë anë dhe ka qëndruar për një kohë në territorin e Kumanovës së sotme dhe më gjërë. Të dhënat e para burimore për lagjen Kumanovë përmenden në v.1519, nga tefteret udhërrëfyese në arkivin e Republikës së Turqisë në Stambol. Gjetjet arkeologjike rreth Kumanovës, dhe artefaktet e gjetura në këto vende, tregojnë se në këtë territor ka pasur jetë që prej periudhës-së para erës sonë. E gjithë kjo dëshmon për praninë e shumë kulturave dhe civilizimeve që kanë shkëlur në këtë tokë.

Kumanova së bashku me Prilepin në vitin 1941 e fillojnë luftën antifashiste në territorin e sotshëm të Republikës së Maqedonisë, që rezulton me njohjen

e gjërë të vetëqenies nacionale të popullit të Maqedonisë dhe formimit të shtetit modern maqedonas. Pozita e volitshme gjeografike dhe infrastuktura rrugore kanë sjellë zhvillim të shpejtë ekonomik, administrativ dhe kulturor, dhe transformimin e Kumanovës në një qytet bashkëkohor. Pozitën udhëheqëse e ka industria (e metalit, tekstilit, këpucarisë-lëkurës, ushqimore, duhanit) pastaj, bujqësia, zejjet dhe tregtia. Gjatë shëtitjes nëpër qytet, vitrinat e shitoreve të qytetit do t'ju tërheqin të hyni dhe të bindeni në cilësinë e produkteve të zejtarëve kumanovarë.

СВЕДОЦИ ЗА КУЛТУРАТА И ИСТОРИЈАТА • WITNESSES OF CULTURE AND HISTORY • DËSHMITARË PËR KULTURËN DHE HISTORINË

Низ Куманово прошле многу култури минатото и сите оставиле свој дух, кој го раскажуваат градската архитектура, археолошките остатоци и артефакти, џамии, амами, цркви, итн.

Заради богатата историја на градот и неговата околина, во него постојат голем број културно-историски споменици. Тие датираат од праисторија до денес.

Посетата на секој од археолошките локалитети распространети на територијата на Куманово и Кумановско (“Прибовце” с. Бедине, “Дрезга” с. Лопате, “Костоперска Карпа”, “На брег”, “Кодра Зулфи” с. Никуштак, “Градиште” с. Пелинце, итн.) ќе ве однесе на едно поинакво место, полно со приказни од минатото.

Many cultures crossed throughout Kumanovo in the past and they all left their own spirit, which is being narrated by the city architecture, the archaeological remnants and artifacts, the mosques and hammams, the churches...

The large number of culturally-historical monuments that date from the pre-history till today witness about the rich history of the city and its environment.

The visit to every single one of the archaeological localities that are widespread on the territory of Kumanovo and its region (“Pribovce” - village of Bedinje, “Drezga” - village of Lopate, Na Breg - “On coast”...) will take you to a different place, full with stories of the past.

The churches and the mosques will take you to a spiritual searching for your calmness. Enter the old Eski mosque that is situated in the centre of the city. The oldest preserved object in Kumanovo with a cultural-historical meaning, raised in 1751. You can also go to the village of Tabanovce, where you can visit the mosque raised in 1580. The church “St. Nicholas” raised in 1851, a masterpiece of Andreja Damjanov, surrounded by adorned porches, rich interior with magnificent galleries, a gallery of icons with an iconostasis and royal gates from the Monastery “Karpino”, which dates from XVI

Црквите и џамиите низ градот ќе ве одведат на едно духовно трагање по вашиот мир. Влезете во старата Ески џамија која што се наоѓа во центарот на градот. Најстариот зачуван објект во Куманово со културно – историско значење, подигната во 1751 година. Црквата “Св. Никола” подигната во 1851 година, дело на Андреја Дамјанов, обиколена со раскошни тремови, богат ентериер со раскошни галерии, иконостас и црковен мебел, ќе ви овозможи поинаква мистика.

Во Куманово постои голем број професионални културни институции: Библиотеки, Народен музеј, Народен театар и Центар за култура. Многу културни манифестации ќе ве задржат тука: Ликовната колонија, Џез-фестивалот, “Денови на комедијата”, итн.

century and church furniture, will enable you to experience a different mystique.

There are large numbers of professional cultural institutions in Kumanovo: libraries, a National Museum, a National Theater and a Cultural Centre. Many of the cultural manifestations will keep you here: three of the Art colonies (Kumanovo” in the Memorial Centre in the village of Pelinec; “Karpino” in the monastery complex of Karpino and “Macedonian icon” in the Carol-singer’s club); the International festival of tamboura players, “Days of comedy” etc.

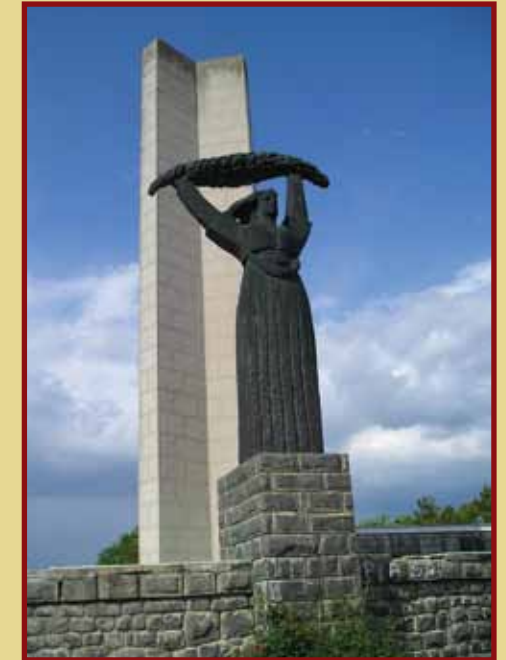

Shumë kultura në të kaluarën kanë kaluar në Kumanovë dhe kanë lënë frymën e tyre pas, këtë e tregojnë arhitektura, mbetjet arkeologjike dhe artefaktet, xhamitë, hamamet, kishat...

Numri i madhi i monumenteve kulturo-historike që datojnë nga parahistoria deri sot dëshmojnë për historinë e pasur të qytetit të rrethinës së tij. Vizita e çdo lokaliteti arkeologjik të shpërndarë në territorin e Kumanovës dhe rrethinës e saj ("Pribovce", f. Bedinje, "Drezga" f. Lopatë, "Në kodër"...) do t'ju dërgojë në një vend të ndryshëm, plot me përalla për të kaluarën.

Kishat dhe xhamitë nëpër qytet do t'ju dërgojnë në një kërkim për qetësinë e juaj shpirtërore. Hyni në xhaminë e vjetër Eski e cila gjendet në qendër të qytetit. Ky është objekti më i vjetër i rruajtur në Kumanovë me vlerë kulturo-historike , i ndërtuar

në vitin 1751. Ose shkoni në f. Tabanovc, ku do ta vizitoni xhaminë e ndërtuar që në vitin 1580. Kisha "Shën Nikolla" e ndërtuar në vitin 1851, vepër e Andreja Damjanov, e rrethuar me veranda luksoze, enterier të pasur me galeri luksoze, galeri të ikonave me ikonostas dhe porta mbretërore nga manastiri Karpino nga shekulli XVI dhe mobilje të kishës, do t'ju mundësojë një mistike të ndryshme. Në Kumanovë ka një numër të madh të institucioneve profesionale kulturore: Biblioteka, Muzeu kombëtar, Teatri kombëtar dhe Qendra për kulturë. Shumë manifestime kulturore do t'ju mbajnë këtu: tre Koloni artistike (Kumanovë në qendrën memorijale Pelince; Karpino në kompleksin e Manastirit Karpino dhe Ikona Maqedonase në Klubin e Koledarëve) festivali ndërkombëtar të tambureve , " Ditët e komedisë", etj.

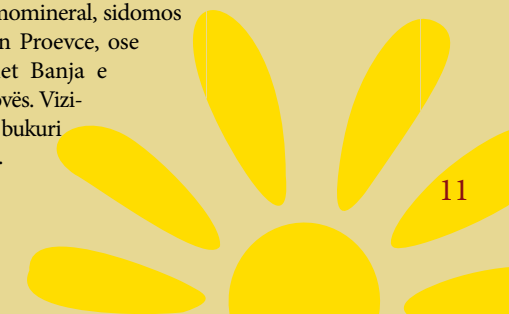
ПРИРОДНИ УБАВИНИА • NATURAL BEAUTIESA • BUKURITË NATYRORE

Низ Куманово прошле многу светски потеписци, професори, лекари, дипломаги, офицери, патници, добронамерници.... Многумина оставиле пишан запис за нивната посета. Убавините на Куманово и Кумановско и вам ќе ве наведат да посегнете по мастило и хартија. Околината на Куманово ви нуди за миг да одморите од градскиот метеж, и да се релаксирате дишејќи чист воздух. На неколку места во Кумановско има извори на минерални и термоминерални води, особено во населбата Проевце, или како што уште се нарекува Кумановска Бања. Посетете ја оваа природна убавина.

Many of the world's writers of travel books, doctors, politicians, and tourists have visited Kumanovo...and many of them have left a written inscription for their visit. The beauties of Kumanovo and its region will make you want to reach a pen and paper. The region of Kumanovo offers you a moment of relaxation from the city chaos and relaxes while breathing some fresh air. On several places in Kumanovo, there are sources of quality mineral and thermo-mineral water, especially in the region of Proevce or else called "Bath of Kumanovo". Feel free to visit this natural beauty!

Nëpër Kumanovë kanë kaluar shumë udhëpërshkrues, profesorë, mjek, diplomatë, eprorë, udhëtarë, bamirës... Shum nga ta kanë lënë shënime për vizitën e tyre. Bukurit e Kumanovës dhe rrethinës së saj do t'ju shtynë të merni letër dhe pendë me ngjyrë. Rrethina e Kumanovës ju ofron që për një moment të ikni nga tollovija e qytetit, dhe të relaksoheni duke thithur ajër të pastër. Në disa vende në Kumanovë ka burime të ujërave cilësor mineral dhe termomineral, sidomos në lagjen Proevce, ose siq quhet Banja e Kumanovës. Vizitoni këtë bukuri natyrore.

КОГА ЌЕ ОГЛАДНЕТЕ • WHEN YOU FEEL HUNGRY • KUR T'JU ZË URIA

Од Куманово не можете да си отидете гладни. Мирисот на традиционалните јадења ќе ве прогонува од секоја куќа. Предизвикани од тоа, пробајте ја вкусната храна приготвена на традиционален начин, залејте со чашка ракија и вино, и уживајте во звуците на староградската песна и кумановските тамбури.

КУМАНОВСКИ МЕЗЛ`К

Состојки:

1 телешка глава
4 телешки нозе
5 телешки дигери
1 телешко чкембе
слезина
сол
вегета
буковец
масло
ловоров лист

Подготовка:

Чкембето се вари посебно и кога ќе се свари водата се фрла. Се друго се става заедно и се вари 5 до 6 часа додека месото не се одвои од коските. Кога ќе биде сварено, се чисти од коските и мрсните делови, се става во земјена тава и се додова чкембето. Потоа се додаваат зачините и остатокот од водата во кое е варено месото. На крај земјината тава се става во рерна да се пече.

You can not leave Kumanovo feeling hungry. The traditional dish called "mezal'k", "sudzuk" a kind of thick dried sausage (made of beef/mutton), "pivtija" - galantine; yellow churned cheese... the smell of the traditional dishes will follow you from every house. Challenged by that, try the tasty food made on a traditional way, drink a glass of brandy "schnapps" or wine and enjoy the sounds of the traditional song and the tambourine's of Kumanovo.

MEZAL'K (a traditional dish in Kumanovo)

Ingredients:

4 veal legs
5 veal kidneys
1 veal tripe
spleen
salt
spices
cayenne pepper
oil
bay laurel

Preparation:

We prepare the veal tripe separately and when it is boiled, throw the water. Put all the other ingredients together to boil for 5 to 6 hours as long as the meat is separated from the bones. When it is completely cooked, we clean it from the bones and the greasy parts; we put it in earthenware. Then we add the veal tripe and the spices with the rest of the water in which the meat had been boiled. In the end, we put the earthenware in an oven to roast.

Nga Kumanova nuk mund të shkoni të uritur. Mezallëku I Kumanovës, suxhuku, paça, djathi i verdh i ngjeshur...era e ushqimeve tradicionale do t'ju ndjekin nga çdo shtëpi. Të provokuem nga kjo, shijoni ushqimin e shijshëm të përgatitur në mënyrë tradicionale, të shoqëruar me një gotë raki dhe verë, kënaquni me tingujt e muzikës së vjetër qytetare dhe tamburave kumanovare.

MEZELLËKU KUMANOVAR

Përbërësit:

4 këmbë viçi
5 mëlçi viçi

1 planc viçi
Shpretkë
Kripë
melmesa
bukovec (kripë e biber i përziem me miell misri)
vaj
gjethe dafine
Përgatitja:
Planci zihet ndaras dhe pasi të zihet i hidhet uji. Të gjitha tjerat vedosen së bashku dhe zihen për 5 deri në 6 orë derisa mishi të ndahet prej e eshtrave. Kur të zihet pastrohët prej eshtrave dhe pjesët e yndyrshme, vendoset në tavë dheu dhe i shtohet planci. Pastaj i shtohen melmesat dhe pjesa tjetër e ujit në të cilin është zier mishi. Dhe në fund tava e dheut futet në furrë për tu pjekur.

КОРИСНИ ПОДАТОЦИ USEFUL TIPS

До Куманово може да стигнете преку следниве патни правци:

Од Скопје автопат (M4 E75)
Од Република Србија автопат (E75)
Од Република Бугарија автопат (M5)

You can arrive in Kumanovo through these road connections:

From the highway from Skopje (M4 E75)
Distance from the airport "Alexander the Great" (27 km)
From the highway from the Republic of Serbia (E 75)
From the highway from the Republic of Bulgaria (M5)

Deri në Kumanovë mund të arrini përmes rrugëve si në vijim:

Nga Shkupi autostrada (M4 E75)
Largësia nga aeroporti Aleksandri I Madh (27km)
Nga Republika e Sërbisë autostrada (E75)
Nga Republika e Bullgarisë autostrada (M5)

Општина Куманово 031/ 475-801
Болница 031/ 420-676

Комуна Кумановë 031/ 475-800
Спитали 031/ 420-676

Municipality of Kumanovo 031/475-801
General hospital 031/420-676

ТЕЛЕФОНИ: TELEFONAT: IMPORTANT TELEPHONE NUMBERS:

Hotel "Milano" 031/432-500
Hotel "Rim-Pariz" 031/415-800
Hotel "Mimoza" 031/413-232, 451-112
Hotel "Lav" 031/413-999
Hotel "Satelit" 031/475-999
Hotel "Hills" 031/451-721
Restaurant "Actuelle" 031/422-027
Restaurant "Batko Djordjija" 031/475-501
Restaurant "Korner - Baba Cana" 031/425-424
Restaurant "Fratelis" 031/432-400
Resaurant "Ambrela" 031/425-573
Restaurant "Boemi" 071/333-792
Restaurant "Galija" 031/451-007
Restaurant "Gracija" 072/400-368
Restaurant "Exclusive" 031/454-445
Restaurant "Laguna" 031/416-641
Restaurant "Milano" 031/432-500
Restaurant "Palace" 031/452-222
Restaurant "Rim-Pariz 031/415-800
Restaurant "Twins: 031/415-529
Restaurant "Fra Giorgio" 031/421-821
Restaurant "Adzi Trajko" 070/236-655
Coffee bar "Club caffè" 070/390-366
Coffee bar "Fransh" 031/428-842
Night club "Tunel" 075/407-000;
078/417-000
Cake shop "Zafir" 031/416-400
Cake shop "Candy shop" 031/413-141
Cake shop "Julija" 031/422-190
Cake shop "Corso" 031/416-222
Travel agency "Debi tours" 031/437-397
Travel agency "Linea tours" 071/835-475
Travel agency "Riviera tours" 031/418-252
Travel agency "Fikret tourism" 031/417-470
Travel agency "Inter tourism" 031/416-315
Travel agency "Talija travel" 031/411-414;
411-477
Taxi service "De luxe" 031/15-82
Taxi service "Allo" 031/15-91

Проект: СОЗДАВАЊЕ НА ПРЕДУСЛОВИ ЗА ОСНОВА ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ ВО СЕВЕРОИСТОЧНИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН – ФАЗА I
Проектот е финансиран од Министерство за локална самоуправа (Биро за регионален развој) преку Програмата за трајтивни плански региони 2009 и Програмата за рамномерен и одржлив регионален развој 2009. Проектот е управуван од Центарот за Развој на Североисточен плански регион. Проектот е имплементиран од страна на Конзорциумот формиран помеѓу Идеја О.К. и Балкан Девелопмент Солутионс БДС.

Project: CREATING PREREQUISITES FOR THE BASIS OF TOURISM DEVELOPMENT
IN THE NORTHEASTERN REGION - PHASE 1

This Project was financed by the Ministry for Local Self Government (Bureau for Regional Development) through Programme for Attractive Planning Regions 2009 and Programme for Balanced and Sustainable Regional Development 2009. The Project was managed by the Centre for Development of the Northeastern Planning Region. The project was implemented by the Consortium established by Idea O.K. and Balkan Development Solutions BDS.

Проекти: KRIJIMI I PARAKUSHTEVE PËR BAZË PËR ZHVILLIMIN E TURIZMIT NË RAJONIN E PLANIFIKUAR VERI-LINDOR – FAZA 1
Projektii është financuar nga Ministria e vetëqeverisjes lokale (Zyra për zhvillim rajonal) nëpërmjet të Programit për rajone të planifikuara atraktive 2009 dhe Programit për zhvillim të barabartë dhe të qëndrueshëm rajonal 2009. Projektii është drejtuar nga Qendra për Zhvillimin e Rajonit të planifikuar veri-lindor. Projektii është i implementuar nga ana e Konzorciumit të formuar në mes Ideja O.K. dhe Balkan Development Solutions – BDS.